

ЕКОНОМІКО-СОЦІАЛЬНІ ВІДНОСИНИ В ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СФЕРІ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Тези доповідей
VI Міжнародної науково-практичної конференції
(9–10 травня 2024 року, м. Львів)

За загальною редакцією
Наталії ПАВЛЕНЧИК

Львів
ЛДУФК ім. Івана Боберського
2024

БОРОТЬБА З КОРУПЦІЙНИМИ ПРАКТИКАМИ В СПОРТІ: ПРОБЛЕМА ТА НАПРЯМ ДОСЛІДЖЕННЯ

Неоніла Нерода

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського (Україна)*

Ольга Романишин

магістрантка

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського (Україна)*

У сучасному світі спорт тісно пов'язаний з різними соціально-економічними аспектами. Відбувається взаємовплив спорту на суспільство, культуру, міжнародні відносини, а також право, економіку, політику й медицину.

Розвиток суспільства й спорту загалом підвищують рівень обізнаності з тим, що є доцільним, а що є протиправним. Зростає розуміння потреби престижу спорту й спортсмена. Проте глобальний розвиток тягне за собою і створення нових можливостей для корупції.

Останніми роками дедалі більше скандалів виникає на тлі випадків застосування допінгу, маніпуляцій спортивними ставками й договірних матчів. Це загрожує престижу й економіці спорту як соціального явища, також це загрожує престижу країн і самих спортсменів. Існує потреба вивчення моральних цінностей у спорті й визначення їх зв'язку з виникненням корупційних практик.

Серед важливих суб'єктів боротьби з корупційними діями у спорті варто відзначити дії Ради Європи, що займає значне місце у прийнятті вагомих міжнародно-правових документів для більш ефективного розв'язання проблеми корупції в галузі спорту, зокрема через Конвенцію проти маніпулювання спортивними змаганнями – значущий міжнародний, юридично обов'язковий акт, який існує у цій сфері. Рада Європи запровадила низку конкретних заходів і проектів, щоб сприяти застосуванню Конвенції в якомога більшій кількості країн [1]. Результати діяльності організації спрямовані на створення дієвого механізму протидії маніпулюванню спортивними змаганнями, його розвитку, а також закріпленню у відповідних нормативних актах [2, с. 9–10].

Окрім того, Рада Європи разом з Європейським Союзом організувала програму «Спорт – поза злочинністю» і протягом цієї програми був створений посібник щодо розуміння й ефективної боротьби з маніпуляціями у спорті. Метою посібника є пояснення кроків до послідовної боротьби з маніпулюванням спортивними змаганнями, а також він вказує на потреби, на яких країни мають зосередитися, щоб консолідувати основи майбутньої міцної інституційної структури [3].

Останні роки позначаються зростанням інтересу в дослідженнях зі сфери спротиву корупційним практикам у спорті. Багато науковців, правозахисників і спортивних організацій активно досліджують і розробляють стратегії для запобігання цьому явищу. Українські й іноземні науковці досліджували проблему корупції у спорті, причини її наявності й певні аспекти боротьби з нею, зокрема складність та багатоаспектність корупції (Lisa. A. Kihl, J. Skinner, Terry Engelberg, 2017); основні аспекти протидії корупції у сфері спорту (Д. В. Казначеева, 2019); боротьбу з корупцією на міжнародному рівні, а саме в межах діяльності ООН, МОК, МСФ, Ради Європи, Інтерполу (І. І. Башта, М. В. Олійник, 2019); незаконне здійснення ставок на спорт (А. А. Самойлович, 2019) та багато інших. Дослідження набувають міждисциплінарного характеру, враховуючи аспекти етики, права, економіки й соціальних наук для повного розуміння проблеми. Дедалі більше уваги приділяють розробленню освітніх програм, спрямованих на підвищення свідомості спортсменів, тренерів і спортивних функціонерів щодо негативних наслідків корупції, впровадження принципів фейр-плей (Fair-play) та етики в спорті.

Боротьба з корупційними практиками набуває актуального значення й потребує комплексного підходу, який враховуватиме міжнародне співробітництво, законодавчі ініціативи й освітні програми, а детальний аналіз діяльності міжнародних спортивних організацій та наявної нормативно-правової бази допоможе визначити основні чинники, що сприяють поширенню корупційних дій, та механізми запобігання таким практикам у спорті.

Отже, об'єктом наукового дослідження може виступати зміст запобігання корупційним практикам у спорті, а предметом – практичні заходи запобігання корупційним практикам у спорті.

Мета дослідження полягатиме в аналізі вже наявного національного й міжнародного законодавства, нормативно-правових актів спортивних організацій, спрямованих на запобігання корупції та маніпуляції у спорті, наприклад Конвенції Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями (2014) [4], Закону України Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань (2015) [5] тощо.

Також важливими в контексті дослідження є освітні програми, що покликані ознайомлювати з проблемою корупції у спорті й способами протидії.

Такі програми можуть поглиблювати знання й підвищувати свідомість спортсменів, тренерів і всіх залучених до спортивної діяльності, ознайомити з негативними наслідками для спорту та впливом цього явища на самих учасників корупційних практик, а відтак закріпити певні етичні погляди на спортивну діяльність всіх учасників спорту.

Отже, вивчення правових, економічних і соціальних програм, що покликані боротися з корупційними практиками у спорті, допоможе поліпшити наявні, а також створити нові ефективні механізми виявлення й запобігання корупції.

Список використаних джерел

1. Sports corruption: IOC and Council of Europe joint expert meeting at Europol / Press Release from 17 November 2017. URL: <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/sports-corruption-ioc-and-council-of-europe-joint-expert-meeting-europol>
2. Романишин О. О. Співробітництво держав-членів Ради Європи у сфері спорту: міжнародно-правові аспекти. *Вісник Львівського університету. Міжнародні відносини*. 2018. Вип. 44. С. 225–232.
3. KCOOS Guidebook – Version 1: December 2017. URL: <https://rm.coe.int/kcoos-guidebook-final-1st-version-24-01-2018/1680780485>
4. Конвенція Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями від 18.09.2014. *Офіційний вісник України*. 2016. № 96. Ст. 3120.
5. Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань: Закон України від 03.11.2015 № 743-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 51. Ст. 472.